

SYSSELMANNEN PÅ SVALBARD
Vei 309 6
9170 LONGYEARBYEN

Deres ref.:
17/01164-4

Vår ref.:
2019/542-
2-

Saksbehandler:
Stian Rugtvedt

Dato:
15.10.2019

Uttale til oppstartmelding. Forvaltningsplan for Sentral Spitsbergen, utvidelse av Nordenskiöld Land Nasjonalpark og mulig vern av Nedre Adventdalen.

Innledning

Sysselemannen på Svalbard (SMS) varslet 18. Juni 2019 om oppstart av et arbeid med 3 ulike forvaltnings- og verneprosesser;

- Forvaltningsplan for Sentral Spitsbergen.
- Utvidelse av Nordenskiöld Land Nasjonalpark.
- Utredning av mulig vern av Nedre Adventdalen.

Longyearbyen Lokalstyre (LL) har generelle innspill til arbeidet med Forvaltningsplan for Sentral Spitsbergen og utvidelse av Nordenskiöld Land Nasjonalpark, og mer spesifikke innspill til utredning av mulig vern av Nedre Adventdalen.

LL ser fram til å delta i arbeidet framover og ønsker å delta aktivt og positivt inn i alle prosessene. Vi vil spesielt engasjere oss i forhold til Nedre Adventdalen. Mesteparten av området som er varslet som aktuelt som utredningsområde for Nedre Adventdalen ligger innenfor Longyearbyen planområde der LL er planmyndighet. Det vises til senere innspill til organisering.

Denne uttalelsen er utarbeidet administrativt, og vi tar forbehold om at politisk deltakelse kan være ønskelig senere i arbeidet. På grunn av valget har det ikke vært mulig å få til en politisk medvirkning til uttalelsen nå.

Framdrift

LL registrerer at det legges opp til framdrift der endelige beslutninger om eventuelt vern av området i Nedre Adventdalen ikke foreligger før sommer 2022.

Med et så stort utredningsområde som er angitt i oppstartmeldingen hindres bærekraftig bynær bruk og utvikling av planer settes på vent, uten at dette synes nærmere grunnlagt ut fra kunnskapsgrunnlaget fra Norsk polarinstitutt. Det vil være svært uheldig for LL, Longyearbyen som samfunn og for reiselivs-, nærings- og forskningsinteresser i området at prosessen dras ut over mange år. Vi ser allerede at planer er satt på vent eller med et økt utredningskrav med begrunnelse i de kommende vurderingene knyttet til vern.

Vi ber om at prosessen for Nedre Adventdalen forseres, slik at det så snart som mulig blir endelig avklart hvilket vern som er aktuelt. Vi mener det bør gjøres en tydeligere avgrensing og innskrenking av hvilket område som utredes.

Organisering

Som foreslått i oppstartmeldingen vil vi gjerne påta oss å lede arbeidsgruppe for Lokal bruk. En foreløpig vurdering tilsier at vi ønsker å delta med 2-3 ulike fagpersoner inn i arbeidsgruppen. Representant fra Plan og utviklingsenheten foreslås som leder.

LL mener imidlertid at organisering av arbeidet i mye sterkere grad bør gjenspeile vår rolle som samfunnsbygger, tilrettelegger og planmyndighet. Dette gjelder særlig i forhold til Nedre Adventdalen, som ligger innenfor planområdet der LL har planmyndigheten. Vi bør da også inn på linje med andre fagmyndigheter og organisasjoner i prosessen.

Vi mener det også bør etableres en gruppe som ivaretar utredningsbehov og vurderinger knyttet til samfunnsdrift og kritisk infrastruktur. Grunnene til dette går fram av dokumentasjonen som følger av arealplanen og skisserte behov for ivaretagelse og utbygging av infrastruktur som veg, drikkevann og energiforsyning. Se spesifikke innspill til disse temaene nedenfor. Disse behovene må etter LL's syn dekkes, siden vi skal ha et levedyktig lokalsamfunn med sikker helårlig drift, innenfor rammene av svalbardpolitikken.

Også utenfor Longyearbyen planområde finnes det kritisk infrastruktur som må ivaretas i en forvaltningsplan, som bl.a. metrologiske installasjoner, så vel som Telenors og Kystverkets installasjoner.

Vi savner et videre næringsperspektiv enn reiselivsinteressene i inndelingen av arbeidsgruppene og stiller spørsmål ved hvorvidt for eksempel Svalbard Næringsforening og SNSK m.fl. burde involveres.

Forvaltningsplan for Sentral-Spitsbergen og utvidelse av Nordenskiöld Land Nasjonalpark.

Vi legger til grunn at forvaltningsplanen ikke omfatter Longyearbyen planområde jmf. Oppdragsbrevet av 21. Sept. 2017 og oppstartmeldingen pkt, 2.1.3. Våre innspill vil da i hovedsak være knyttet til ferdsel og bruk av områder til friluftsliv for Longyearbyen sine innbyggere.

LL har et ansvar for friluftsliv for lokalbefolkningen og barn og unges interesser. Vi vil legge vekt på behov, med hensyn til trivsel, sikkerhet, læring og folkehelse for alle. For mange er det å kunne ferdes fritt i en storslått natur en av motivasjonene for å bo på Svalbard/Longyearbyen. Det er således relevant å se dette i sammenheng med den stadige utskiftning av innbyggere som skjer i Longyearbyen og da stabiliteten i samfunnet. LL vil som utgangspunkt vektlegge verdien av innbyggernes bevegelsesfrihet.

Vurdering av styrket vern av områder med særlig rikt fugleliv i Nedre Adventdalen

LL viser til oppstartmeldingen pkt. 2.3.2 hvor det redegjøres for et omfang av verneområder og skisseres mulige konsekvenser. Pkt. 2.3.2 står tilsynelatende noe i kontrast med øvrig innhold i oppstartmeldingen der det i pkt. 2.3 fremkommer at det skal *...igangsettes et arbeid for å vurdere behovet for et styrket vern av områder med særlig rikt fugleliv* og i pkt 2.3.3 står *...i arbeidet med mulig vern av nedre Adventdalen skal det samles kunnskap om området,*

slik at man får et godt grunnlag for å vurdere, og utarbeide et verneforslag dersom man finner behov for det.

LL legger til grunn at det ikke er tatt en endelig beslutning om vern, eventuelt omfang av dette, og hvilke restriksjoner dette eventuelt medfører. LL legger til grunn at alle disse punktene skal avklares gjennom den kommende prosessen.

Som omtalt tidligere sammenfaller store deler av utredningsområdet med Longyearbyen planområde. LL er her planmyndighet og Arealplanen er fastsatt uten innsigelser. Vi vil i den sammenheng framheve at arealplanlegging etter svalbardmiljøloven skjer ut fra de strenge miljømessige målene for Svalbard og at Longyearbyen sine behov som lokalsamfunn allerede er veid mot natur- og miljøinteresser gjennom arbeidet med gjeldende Arealplan.

Arealplanen legger til rette for infrastruktur som veg, fjernvarme, strøm og drikkevannsforsyning, og det er lagt opp til både forskningsaktivitet, næringsaktivitet og fritidsboliger innenfor utredningsområdet. LL vil som utgangspunkt legge til grunn at lovlig bruk gjennom gjeldende arealplan ikke begrenses.

Videre er Adventdalen et område som lokalbefolkningen bruker til daglig, uavhengig av tilrettelegging eller hjemmel i plan. LL vil som utgangspunkt vektlegge verdien av området i forhold til lokal bruk til ferdsel og friluftsliv.

Vi viser innspill om framdrift og avgrensning nevnt tidligere. Mer spesifikt er det trolig at interessekonflikter knyttet til arealbruk og utvikling er mest påfallende i del av det foreslåtte utredningsområdet beliggende sør for Adventelva. LL ønsker at det gjøres en mer spesifikk avgrensning av utredningsområdet sør for Adventelva så tidlig som mulig i prosessen. LL ønsker å delta i en dialog og bidra konstruktivt ved fastsettelse av grensen for utredningsområdet.

Nedenfor gis det konkrete eksempler på infrastruktur og interesser som må ivaretas. Oversikten er ikke uttømmende.

Vannforsyning

Isdammen er Longyearbyens eneste helårslige vannkilde, og det er svært viktig at det opprettholdes en god vannkvalitet og en stabil vannleveranse.

En god vannkvalitet fordrer at det jobbes systematisk med å unngå forurensning eller forurensningstilførsel til selve dammen og til nedslagsfeltet. Det er pr. i dag innført restriksjoner i forhold til bruk av arealene i nedslagsfeltet, og det arbeides med ytterligere restriksjoner og kvalitetssikring av nedslagsfeltets arealmessige omfang. I lys av dette er det sterkt uønsket å tilrettelegge for eller bevare en økt bestand av fugl i området. LL har i sin hovedplan for vann tvert om fått tilbakemelding fra Mattilsynet at en bør jobbe for å redusere antall fugl. LL vil derfor stille seg kritiske til at selve dammen, de nærmeste tiliggende områdene og nedslagsfeltet styrkes som biotop for fugl.

Videre vil det være kritisk at selve damkonstruksjonen vedlikeholdes og sikres. Det har i senere tid vært nødvendig å utføre omfattende vedlikehold og utbedringer av dammen. Deler av våtmarksområdene på nedsiden av dammen har oppstått på grunn av lekkasjer. For å sikre en god vannleveranse og redusere behovet for løpende vedlikehold ønsker LL å gjennomføre tiltak som permanent minimerer lekkasjene fra dammen. Det kan også oppstå

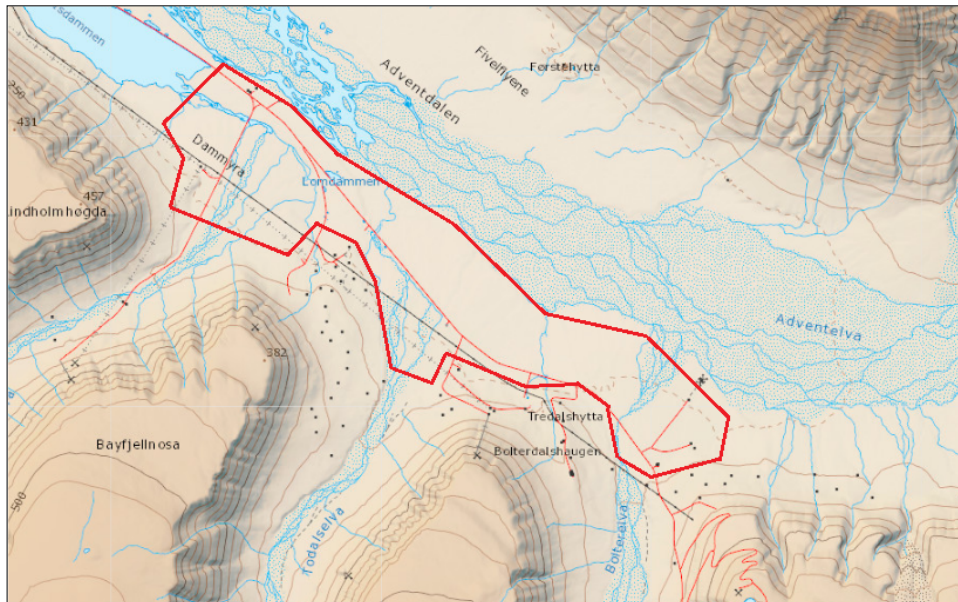
behov for å gjøre tiltak i nedslagsfeltet, enten for å sikre tilsig av vann eller for å unngå uønsket tilsig.

Energiproduksjon.

Dagens energiforsyning for Longyearbyen baserer seg nesten 100% på forbrenning av kull som energikilde. Som en følge av dette er Longyearbyen trolig Europas mest forurensende by pr innbygger. Årlig slipper kullkraftverket ut rundt 70 000 tonn CO₂, noe som er svært dårlig omdømmemessig og uforenlig med målsettingen om verdens best bevarte villmark. Dette gjelder spesielt i en tid hvor den største trusselen mot egenarten til Svalbards natur er global oppvarming.

I løpet av en tidsperiode på mellom 5 og 18 år vil det være nødvendig med ny energiløsning i Longyearbyen og Stortingets bestilling er klar på at denne skal være fornybar. Det er god tilgang på fornybar energi; sol om sommeren, og vind store deler av året, men disse energikildene krever vesentlig mer areal, og andre arealer enn dagens kullutvinning. Det er identifisert flere arealer rundt Longyearbyen som kan egne seg for vind- og solcelleparker, men tilgjengelig og egnet areal er begrenset, spesielt for solceller. I en helhetsvurdering anser LL solcelleparker som generelt mindre kontroversielle enn vindturbiner, og ønsker å prioritere dette som løsning så langt det er fornuftig. Det er også aktuelt å etablere batteriparker i nettet. Disse kan bli distribuert for å bedre spenningskvalitet i nettet, f.eks. i nærhet til gruvedrift.

Som del av dette arbeidet er det bl.a. identifisert et område i Adventdalen (se bilde under) som kan bli relevant for utbygging av solcelleparker på lengre sikt. Det vil si at Longyearbyen lokalstyre vurderer at det er andre områder som bør utvikles i første omgang, men at det er viktig å ikke begrense muligheten for full utbygging. Det er dessuten knyttet noe usikkerhet til alternative arealer.

Energiforsyning

LL leverer strøm i Adventdalen til de ulike brukerne. For å ivareta kritisk samfunnsdrift må det være mulig å opprettholde, bygge ut og eventuelt å legge om forsyningstraseer. Spesielt aktuelt vil dette være dersom det blir etablert strømproduksjon i dalen, men også dersom forskningsaktiviteter e.a. krever det.

Vei 400.

LL drifter vei 400. Drift av veien krever et løpende vedlikehold og det vil fra tid til annen være behov for tiltak utenfor selve veien. Veien er stedvis utsatt for naturfare i form av flom, ras og tidevann. I den forbindelse kan det være aktuelt å gjøre tiltak forholdsvis langt fra veien for å gi tilstrekkelig sikkerhet og fremkommelighet.

LL ser også behov for å kunne etablere gang- og sykkelvei langs deler av vei 400. I de bynære områdene er det i dag stor trafikkfare for myke trafikanter.

Oppsummering Nedre Adventdalen

Dersom prosessen leder mot et styrket vern av områder med særlig rikt fugleliv må ikke dette hindre en sikker og effektiv drift av lokalsamfunnet innenfor rammene av Svalbardpolitikken. Det er viktig at verneprosessen ikke skaper framtidige interessekonflikter mellom natur- og miljøinteresser og viktige samfunnsinteresser, men heller bidrar til å skape gode avklaringer mellom interesseområdene. Bærekraftig bynær bruk av areal kan være forenlig med vern av spesifikke områder og eller vern av områder i perioder. LL legger primært vekt på at arealplanen og planbestemmelsene allerede legger restriktive føringer på bruk og ivaretar intensjonene i Svalbardsmiljøloven.

Vi ser fram til et godt samarbeid!

Med vennlig hilsen

Annlaug Kjelstad
plan- og utviklingssjef

Stian Rugtvedt
arealplanlegger

Brevet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kopi til:

LL-Energirådgiver
LL-Nett
LL-Barn og unge
LL-Teknisk enhet
LL-Sektorsjef teknisk